

На основу члана 13. Закона о потстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13,142/14,103/15) и члана 44. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07,83/14-други закон и 101/2016-други закон и 47/2018), члана 7. Одлуке о оснивању Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Блаце („Службени лист општине Блаце“ бр.13/16) и предлога Радног тела стручне службе за пољопривреду општине Блаце,

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЛАЦЕ ЗА 2021. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Географске и административне карактеристике: Анализа постојећег стања Географске и административне карактеристике: Општина Блаце се простире на површини од 306 км², а број становника који живе на тој територији износи 11 754 (према попису из 2011. године), смештених у општинском центру и 39 сеоских насеља. Блаце се налази 24 км западно од Прокупља , а број становника који живи на територији града Блаца износи 5261 . Блаце је смештено у северозападном делу топличке котлини између обронака Копаоника и Јастребца. Према административно-територијалној подели, општина Блаце припада топличком региону. Од Београда је удаљен око 250 километара, и налази се на педесетом километру од Крушевца према Косову. Ова област обухвата део слива мањих водотокова који су део слива реке Топлице и такође део водотокова који су у сливу реке Расине. Простире се оивичена са једне стране обронцима Јастребца где је развијено воћарство и сточарство као и са друге стране села која се простиру испод обронака копаоника где су основне гране производње такође воћарство и сточарство. Како се територија шири и спушта надморска висина у тим селима интзензиније је развијено ратарство и сточарство. Цело подручје општине Блаце јако погодује развоју воћарства а пре свега производњи квалитетне шљиве.

Природни услови и животна средина: Основне биогеографске карактеристике овог подручја чини распрострањеност листопадних шума и шумских пашњака. Око две трећине планина лежи у зони храстових шума. Само једна трећина, и то непотпуна лежи у појасу букових шума. најважнији представници шуме чине храст медунац (*Quercus pubescens*), храст сладун (*Q. confereta*), цер (*Q. ceris*), грабић (*Caprinus orijentalis*), црни грабић (*Ostrra oarpinifolia*), мечја леска (*Corylus colurna*), глог (*Grataegus orientalis*), руј (*Cotinus coggygria*), јоргован (*Siringa vulgaris*). Орјентациони састав заступљених типова трава на овим пашњацима је : 42-68% приноса трава, 3-12% лептирњача и 25-50% зељаница. Приноси природних ливада се креће од 1,1-2 т/ха сена, а пашњаци 0.6-2 т/ха. Посебно висок удео зељаница које по својим ботаничким карактеристикама, као условно корисне и лековите, дају идеалан однос зелене масе за испашу стоке. С тим у вези је и висок квалитет меса и млека напасаних грла са ових пашњака, који имају обележја здраве хране. Поред свог благотворног деловања на састав и квалитет производа (месо и млеко), леко биље, има врло велики утицај и у очувању доброг здравља животиња. На основу истраживања сматра се да у исхрани стоке учествује преко 140 различитих врста трава, лептирњача, леко биља и др. чиме су и условљена специфична својства подпланинских села бљачког краја.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Као што је већ наведено, број становника на територији Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 2/22 општине Блаце, према попису становништва из 2011. године, износи 11754 од чега је у сеоском подручју 21,61%. Учешће становништва млађег од 15 година је 12,2 %, а учешће становништва старијег од 65 година је 26%. Просечна старост је 46,4 године. Образовна структура становништва је следећа- дванајест процената је без школске спреме, 18,5 је са основним образовањем, док средње образовање има 39,5, док са вишим и високим образовањем је 44 процената. Према званичним статистичким подацим старења у општини Блаце је 175,67 индекса. Уз негативан природни прираштај, последњих година се запажа појава да се миграције млађих категорија становништва из Блаца, који се исељавају у веће градске центре (Ниш, Београд и сл). .

Диверзификација руралне економије: Мала и средња предузећа Опште карактеристике МСП општине Блаце су: • остварење физичког обима производње испод планираног као и низак степен искоришћености производних капацитета, осим у великим прерађивачким предузећим у области пољопривреде. • ниска ангажованост радне снаге у процесу производње као и несклад у броју стварно упуслених и радно ангажованих радника и • организациони проблеми. Разлози оваквог стања су бројни, али се пре свега истичу: • ограничена могућност производње и реализације како на домаћем тако и на иностраном тржишту, • недостатак потребних обртних средстава, • велика презадуженост предузећа и лоша текућа ликвидност, • застарелост опреме и технологије, • поремећени међуљудски односи и честе кадровске промене. Велики број предузећа регистрован је за обављање више различитих врста делатности, тако да строга класификација по делатностима није могућа. Учешће приватних предузећа у сектору средњих предузећа је недовољно, нарочито са становишта потребе за изменом привредне структуре и преузимања вишкова запослених. Број малих предузећа треба повећати, посебно због усмерености приватних предузећа у области са релативно малим и брзим обртом капитала, мањим ризиком и малим бројем ангажованих радника. Незапосленост У оквиру Националне службе за запошљавање (НЗС), у децембру 2014 године укупан број незапошљених је износио 1800 становника од којих 857 чине жене. Активно незапошљених у фебруару 2015. године је 1790 становника, што је 11,34% укупно радно способног становништва. Туризам Једно од најтежих стање у сегменту туризма везано је за смештајне капацитете, неадекватну кадровску структуру, као и неприлагођену понуду. Општина Блаце је 80-их година пружала услуге ловцима из земаља западне Европе, првенствено Италије, у лову на ситну пернату дивљач (препелица, голуб гриваш, грлица) и јаребицу, а поред наведене пернате дивљачи изловљаван је и зец. Долазак је био организован у групама од по неколико ловаца са псима, уз организован смештај делом у градском хотелу и у селима, а другим делом у ловчким колибама. У то време је око 10 група годишње боравило у ловишту подно Јастрепца, где се та традиција и данас наставља само у мањој мери. Оваквом делатношћу оствариван је јако добар промет од стотинак хиљада немачких марака на годишњем нивоу. Организација лова је припадала локалном ловачком удружењу. . Од туристичких развојних потенцијала у општини Блаце постоје услови за развој руралног, излетничког, ловног туризма, као и туризма везаног пре свега за организацију манифестација. У оквиру руралног туризма неопходно је организовати едукације и извршити попис и категоризацију смештаја домаћинства заинтересованих за развој туризма

Рурална инфраструктура: Општина Блаце, поред самог града Блаца, има још 39 насељених места. Приватни објекти су преовлађујући тип становања, углавном приватни стамбени објекти, куће и стамбене зграде. С обзиром на број насеља на територији општине Блаце, недостаје решење још једног дела инфраструктурних проблема у појединим селима. У граду Блацу нема превише изражених проблема у погледу путне мреже, осим мањег броја насеља. Снабдевања електричном струјом и телефонских прикључака као и уличном расветом је адекватно. Општину поред административног центра чине још 39 насеља, и то: 1. Алабана 2. Суваја 3. Шиљомана 4. Међухана 5. Брежани 6. Придворица 7. Качапор 8. Горња Јошаница 9. Доња Јошаница 10. Горње Сварче 11. Доње Сварче 12. Горња Драгуша 13. Доња Драгуша 14. Мала Драгуша 15. Претежана 16. Лазаревац 17. Суви До 18. Стубал 19. Чунгула 20. Барбатовач 21. Доње Гргуре 22. Горње гргуре 23. Вишесело 24. Дрешница 25. Кутловац 26. Музаће 27. Рашица 28. Кашевар 29. Трбуње 30. Ђуревац 31. Пребрза 32. Цепница 33. Чучале 34. Попова 35. Врбовац 36. Доња Рашица 37. Сибница 38. Криваја 39. Претрешња Саобраћај: Села су тако распоређена да је најудаљеније село не даље од 25 км од Блаца. И са општинским центром повезана су солидном путном мрежом. Од 187 км путева, где је већина асвалтирана или припремљена за асфалт. Кроз територију Блаца пролази Раскрсница регионалних путева који повезују Расински са Топличким округом

и Косовом и Метохијом. Регионални путеви имају доста ударних рупа које се делимично поправљају асфалтном масом у оквиру летњег одржавања, док је на појединим деоницама коловоз толико оштећен Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 3/22 да је неопходно комплетно пресвлачење асфалтом. За развој сеоског туризма и оживљавање сточарске, воћарске и пољопривредне производње треба обезбедити адекватне путеве, као и добар смештајни капацитет. У протеклом периоду је рађено и на сређивању спортског центра, али су ту потребна много већа улагања како би се центар оспособио како за спортско-рекреативне сврхе тако и за друга културна дешавања током летњег периода у Блацеу. Завршетком изградње спортске сале, која је одавно започета, развој Благаца би се у спортском и културном погледу значајно интензивирао. Општина Блаце има још увек непотпуно решену комуналну инфраструктуру а то се посебно односи на неизграђене улице, водовод и канализацију. Водоснабдевање: Јавном комунално-стамбеном предузећу „Блаце“ поверено је од стране оснивача - СО Благаца - снабдевање водом за пиће насеља Благаца, и већина села, одржавање уличне водоводне мреже, одржавање канализационе мреже (фекалне и атмосферске), извожење кућног смећа из домаћинства, индустријских објеката, радњи и киоска, одржавање локалних и некатегорисаних путева, чишћење саобраћајница, јавних зелених и рекреационих површина, одржавање зеленила и одржавање гробља и пружање гробљанских услуга. Проблем редовног снабдевања водом за пиће је посебно изражен у летњим месецима. Због смањења издашности извора и велике потрошње воде, долази до пада притиска воде у мрежи и појаве несташица воде у вишим зонама. Овај проблем треба решити укључивањем нових количина воде у водоснабдевање, изградом резервоара и реконструкцијама мреже како би се смањили губици воде. У време несташице воде треба изнаћи могућности за искоришћење дубинских бушотина преко подстаница контејнерског типа. Ово би помогло превазилажењу проблема насталих недостатком воде са поменутих изворишта и редовног снабдевања становништва водом. Нових квалитетних извора нема јер је промена климе учинила своје, а и у наредном периоду ће се мењати у смеру мањих падавина у зимском периоду а самим тим и мањих издашности постојећих изворишта услед снижења нивоа подземних вода. Блаце би морало да тражи решење у подземљу, у дубоким и артерским бунарима. Комунална инфраструктура: Канализациона мрежа у Благаци је конципирана тако да је посебно извођена фекална а посебно атмосферска мрежа. Иако је ЈКПБ-у поверено одржавање ових канализационих мрежа оно није адекватно опремљено да то и ради. Комунално предузеће не поседује машине за отпушење и испирање мреже већ се отпушивање врши помоћу сајли и приручним средствима. За квалитетно одржавање ових мрежа потребно је набавити адекватне машине и опрему. Постојећа канализациона мрежа на подручју општине Благаца покрива површину градског насеља Благаца (трговине, фабрике, болница, школа и тд.) Може се рећи да је постојећи систем канализационе мреже у граду непотпун. Један део становника нема решену диспозитивну отпадних вода путем канализационе мреже, јер отпадне воде испуштају путем кућне канализације у септичке јаме. Имамо великих проблема са постојећим колектором на канализационим мрежама. Из наведених проблема уочљиво је да активност Општине у будућем периоду треба да се усмери на решавање канализационе мреже у појединим насељима. □ уградња мерних уређаја за регистровање количина испуштене воде, □ канализацију атмосферских вода по насељима потребно је на појединим местима реконструисати и оспособити за ефикасно одвођење сувишних вода. □ Такође се може рећи да добар део града нема решену канализацију атмосферских вода. Извожење кућног смећа Послове прикупљања, превоза и одлагања смећа на подручју Општине Благаца врши ЈКП „Блаце“. Редовно прикупљање и одлагање смећа врши се са подручја градског насеља Благаца, као и из сеоских насеља. Одлагање отпада на подручју општине Благаца врши се на општинској депонији -М.З.Међухана 2,3 км. Удаљеној од центра града. -И фаза депоније је урађена (ограда, објекат, дренажа) сакупљање отпада у граду функционише по устаљеном распореду.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Подручје општине са гледишта земљишта може се диференцирати у три карактеристичне зоне: □ Котлински део чине површине оивичене са једне стране обронком Јастребца, а са друге обронком Копаоника. Земљиште је високе потенцијалне плодности (алувијум, а најчешће смоница и друго)а припада најчешће трећој бонитетној класи. □ побрђе чине брежуљкасти делови пољопривредних површина. Земљишта су средње потенцијалне плодности (деградирана смоница) Највише су заступљене IV, V и VI бонитетна класа. (ратарске површине и воћњаци). □ планинско-брдски део чине површине које доминирају у подножју Јастребца и обронака Копаоника и то су најчешће површине под воћњацима, ливадама и пашњацима као и под шумама. Земљишта су слабог

квалитета (VI - VIII бонитетна класа). на индивидуалном сектору се обрађује 10 339 ха пољоприведног земљишта у 2242 пољопривредно газдинство и то највећи број газдинстава обрађује површине од ½ ха до Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 4/22 3 ха површине. Представљање пољопривредног земљишта по категоријама: -њиве : 7200 ха -вртови: 50 ха - воћњаци: 7450 ха -виногради: 54 ха -ливаде: 537 ха -пашњаци: 1356 ха УКУПНО: 16647 ха .

Вишегодишњи засади: Основ примарне производње на територији општине Блаце заснива се на воћарској и сточарској производњи. Вишегодишњи засади су заступљени на преко 60 % обрадивих површина. Од воћних врста најзаступљенија је шљива и то на преко пет хиљада хектара. Од сорти доминира Стенлеј који се показао као најбоља сорта на овом поднебљу. Стенлеј има веома високе приносе изузетно добар квалитет плода као и стабилну и континуирану производњу. Највећи број засада формиран је у стандардном облику садње са 400 садница по хектару . Остале сорте шљиве заузимају око 5% од укупне површине под овом културом. Друга воћна врста по заступљености је вишња на око 800 хектара , где је потпуно заступљена Облачинска вишња, са добром и стабилном родношћу и добрим квалитетом плода. Јабучасто воће је заступљено на око 600 хектара , где је најзаступљенија јабука затим дуња и крушка. Од сортимента доминирају аутохтоне сорте у екстензивном начину гајења . Последњих година је тренд пораста површина под јагодичастим воћем пре свега јагода купина и малина. Површине под овим врстама су око 200 хектара.

Сточни фонд: Блаце спада у једне од познатијих сточарских крајева у Србије, посебно за узгој млечних крава. У последњих 10 година на територији општине Блаце повећа се број квалитетних приплодних грла говеда увозом више од 1000 јуница сименталске расе из Аустрије. Та грла захваљујући млекари „Лазар“ као и добрим бљачким сточарима постала су обновљено матично стадо у говедарству. Поред увоза Бљачки сточари све више купују квалитетна грла холштајнфризиске расе из војводине и тако проширују расни састав у својим шталама, а самим тим и повећавају производњу млека на својим газдинствима. Подмладак најчешће остаје у матичним шталама или бива продат као квалитетна приплодна грла сточарима у другим општинама (Бојник). Квалитетан генетски потенцијал одржава се осемењавањем постојећих грла семенима квалитетних приплодњака. Овчарство у општини Блаце нема великог утицаја на комплетну сточарску производњу јер не постоји конципирана производња у области овчарства (нема великих узгаивача оваца). Од раса најзаступљенија је мелез у типу домаће праменке и витембершке расе. Козарство је слабо развијено и постоје само пар спорадичних примера који се баве овом производњом. Свињарство као и живинарство нема великог производно-привредног утицаја на сточарство на територији општине Блаце. Стока се углавном одгаја у наменским објектима и преуређеним просторима. Штале су по правилу простране, али често не одговарају зоотехничким условима, и често су лоциране поред куће. Стока се углавном држи у везаном систему држања током целе године, мада има и села у којима се стока напаса током летњих месеци. Мали је број штала које имају слободан систем држања. За испашу се користе сопствени пашњаци, напуштене парцеле (утрине) и планински пашњаци. Исхрана се заснива на неизбалансираним оброцима. Посебне потребе у исхрани одређених категорија се не поштују. У исхрани се користи зелена маса са травњака (испаша, покошена зелена маса, сено). Дуга и неконтролисана употреба истих травних површина, без примене агротехничких мера, је довела до опадања приноса и квалитета травне масе. Велики број газдинстава је почео са припремом кукурузне силаже, као и сенаже. Најчешћи вид прихране је ломљеним кукурузним зрном или мешавином житарица. На појединим фармама има исхране концентратом и употребе премикса. Компоненте сточне хране које се набављају на тржишту су концентрати, премикси, витамински додатци, соја, пшеничне мекиње... Стока се на највећем броју газдинстава храни на основу сопствених сазнања (не постоје добијени нормативи). Млекарство Хигијени муже и квалитету млека се не поклања велика пажња, што се огледа у још увек малог броја затворених система муже. Број малих покретних музилица је велики. Млеко се у највећем броју случајева сакупља и чува у алуминијумским и пластичним кантама, на већим газдинствима постоје уређаји за хлађење и чување млека - лактофризи. По селима има организованих откупних места и она у потпуности задовољавају садашњи ниво производње. Одређени број домаћинства се бави производњом меких и тврдих сирева у кућној радиности. Сир се пласира на локалном тржишту. Откуп јунади Јунад се откупљује у различитим тежинским категоријама. Одређени број се прода као мала телад. Најчешће се продају јунад тежине до 160 кг (распон при продаји 150-200 кг) или утовљена јунад тежине око 500 кг. Купци живе стоке су закупци и откупљивачи који купују стоку по селима и вашарима у околини Блаца. Мањи део стоке се продаје приватним месарама/кланицама у Нишу, Прокупљу или на регионалним пијацама. Лошији

производни и репродуктивни резултати су резултат селекцијског рада, неадекватне исхране, здравствене заштите и лоших услова смештаја. Лошији производни резултати су и резултат ниског нивоа знања пољопривредних произвођача, лоше старосне структуре пољопривредника, нерегулисаних Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 5/22 односа млекара и кланица (откупљивача) са једне и произвођача са друге стране, нестабилног тржишта, лоших државних мера у области цена, недостатка експерата (саветодаваца) итд. Веома значајно је да се у наредном периоду помогну газдинства кроз развој ефикасних општинских, стручних и саветодавних служби, али и омогућавање приступа повољним финансијским средствима за развој сточарства кроз изградњу нових објеката, промену расног састава, модернизацију производње и сл. Предуслов за заинтересованост фармера за развој сточарства су обезбеђено тржиште за сточарске производе, јефтинији пољопривредни инпуту као и стабилне и економски исплативе откупне цене. Газдинства код којих има свињарске производње, имају 1-2 крмаче. У селима нема индустријских објеката за тов свиња. Крмаче, товљеници и прасад се продају откупљивачима и накупцима, а део продаје се врши на локалним вашарима и сточној пијаци.

Механизација, опрема и објекти: У општини има домаћинстава са комплетном механизацијом, али највећи број газдинства нема комплетну пољопривредну механизацију, и поседује трактор са мањим или већим бројем тракторских прикључака. Постојећа механизација је углавном стара више од 20 година. Са обзиром да се у последњих неколико година све више улаже у примарну пољопривредну производњу тиме се доказује да се драстично побољшава квалитет механизације (у последње две године купљено је више од 70 нових трактора на подручју општине Блаце.) Структура прикључних машина указује на оријентисаност пољопривредних домаћинстава ка сточарско-ратарској и воћарској производњи. Неопходан предуслов развоја пољопривредне производње у општини је модернизација пољопривредних газдинстава која се, између осталог, огледа и у обнови постојеће и набавци нове механизације. Газдинства су добро опремљена помоћним објектима за држање механизације и репроматеријала. Мали број газдинстава поседује добре улове за складиштење и чување стајњака. У циљу спровођења добре пољопривредне праксе, неопходно је у будућности улагати у изградњу и реконструкцију објеката за чување стајњака.

Радна снага: У општини Блаце је регистровано 2242 пољопривредних газдинства где је највећи број газдинстава са мање од три члана. Већину радова у примарној производњи обављају чланови газдинстава уз помоћ чланова породице, док се послови бербе воћа, резидбе, као и припреме сточне хране обављају уз помоћ сезонских радника који најчешће долазе са подручја других Општина.

Структура пољопривредних газдинстава: На индивидуалном сектору се обрађује 10 339 ха пољопривредног земљишта у 2242 пољопривредна газдинства и то највећи број газдинстава обрађује површину од 1/2ха до 3 ха обрадиве површине. Газдинства која се баве примарном сточарском производњом пре свега производњом млека обрађују далеко веће површине, кроз узимање земљишта у закуп. Ова чињеница говори да је велики део пољопривредног земљишта коришћено и у функцији примарне пољопривредне производње. Постоје и газдинства која се баве мешовитом производњом, воћарство и сточарство, као и газдинства која су искључиво воћарска. Ратарство као грана пољопривреде на овој територији углавном се базира као потпора сточарској производњи.

Производња пољопривредних производа: Две најразвијеније пољопривредне гране на територији Блаци су воћарство и сточарство. Ратарство представља у највећој мери пратећу грану сточарства. Сви производи из ратарске производње се утроше на самом газдинству за исхрану стоке и готово да нема тржишних вишкова. У општини Блаце се производња крмног биља одвија на 3000 ха, житарице 4200 ха. Водећи производ примарне воћарске производње је шљива, као и остале воћне врсте вишња и јабука, који једним делом буде прењрађене на територији општине Блаце. Водећи примарни производ у области сточарства је млеко које се преради у две локалне млекаре

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Општина финансијски и технички помаже рад ових удружења. Такође, у оквиру општине делује Фонд за развој пољопривреде који има подстицајни карактер у развоју пољопривреде. Један од значајних проблема у општини је недостатак економски ефикасних пољопривредних земљорадничких задруга, обзиром да старе задруге више не раде. Улога пољопривредних удружења и задруга је преузимање значајног дела послова од фармера, а у корист фармера. Успешна пољопривредна удружења у Србији и ЕУ обезбеђују финансијску самосталност и

одрживост кроз пружање значајних услуга фармерима. Модерна пољопривредна удружења у наредном периоду морају обезбедити пренос стручних знања фармерима, контролу производње, могућност приступа повољним финансијским средствима, обезбеђење механизације, пољопривредних инпута по повољним ценама, регулисање откупа, прераду производа и сл. На територији општине Блаце ради једна Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 6/22 основна селекциска служба као и једна ветеринска станица и ветеринарска амбуланта које обављају ветеринарску заштиту на терену. Модерна пољопривредна инфраструктура подразумева постојање ефикасних стручних и саветодавних служби које свој рад морају заснивати на присуству у селима, и пружању квалитетних информација и услуга. Стручне и саветодавне службе су основ преноса знања и информација, где највећи део савета пружају „стручни сарадници за пољопривреду и рурални развој општине Блаце“. Успостављање ефикасне пољопривредне инфраструктуре је један од најважнијих приоритета у руралном развоју општине Блаце у наредном периоду.

Трансфер знања и информација: Наука и технологија у пољопривредној производњи су оствариле прогресиван напредак последњих деценија, а промене и иновације се дешавају таквим темпом да је пољопривредним произвођачима, уколико желе да буду конкурентни, неопходна перманентна едукација. Улога Општине у промовисању нових технологија је врло велика. Едукација и информисање пољопривредника су неопходни у домену доступности и могућности коришћења подстицаја (од стране републичких и покрајнских органа као и средстава из пете компоненте пред-приступних фондова ЕУ - ИПАРД). Пракса је показала да је искоришћеност свих набројаних подстицајних средстава најбоља у оним срединама где су пољопривредници на време упознати са врстама и начинима остваривања подстицаја као и где постоји институционална стручно-техничка служба која пољопривредницима може да пружи саветодавно-стручну помоћ. Најефективнији начин едукације јесте упознавање са успешним примерима пољопривредне праксе у земљи и иностранству. Студијска путовања су одличан начин да се пољопривредницима директно представе нова искуства и технологије, где на лицу места могу да сагледају све користи и да поразговарају са својим колегама који примењују нова знања и искуства у својој производњи. Општина ће организовати посете пољопривредним газдинствима која примењују нове технологије, институтима, сајмовима и слично што то је нарочито важно за младе пољопривреднике. Млади пољопривредници на тај начин могу да стекну нова знања, искуства и добију нове идеје за унапређење својих газдинстава. Перманентна едукација и информисање пољопривредника је један од основних предуслова за високопродуктивну и стабилну производњу којом се остварује конкурентност пољопривредних газдинстава. Место и улога Општине је пружање логистичке подршке за спровођење обука за пољопривредне произвођаче и пружање информација о расположивим фондовима, кредитним линијама, подстицајима, иновацијама, законским решењима и свим осталим информацијама од значаја за рурални развој и унапређење пољопривреде Споредни, али не и мање важан аспект ове врсте активности је и промовисање локалних капацитета пољопривреде, прерађивачко-прехранбене индустрије и разних аспеката руралног живота и руралних активности на територији Општине Блаце. Општина ће у наредном периоду да логистички и финансијски потпомогне овакве активности из сопствених средстава и донаторских средстава.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	900.000,00	0,00	100	20.000,00	0,00
	УКУПНО		900.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Управљање ризицима	104	1.100.000,00	10	20.000,00	0,00
	УКУПНО		1.100.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	2.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	900.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	1.100.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Корисници подстицајних средства пољопривреде општине Блаце у 2021. години биће: - Региострована пољопривредна газдинства са подручја општине Блаце. Циљ примене ових мера је: -повећање запошљавања у Општини, посебно у пољопривредним делатностима, - подизање нивоа знања и финализације производње, -повећање продуктивности и конкурентности пољопривреде овог краја -промоција производа бачког краја посебно производа са географским пореклом, -подизање нивоа производње и квалитета производа, -подстицаји удруживања изаједничког наступа на другим тржиштима, -подстицаји задругатству, -очување здраве животне средине, -унапређење коришћења земљишта.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Након усвајања Програма руралног развоја општине Блаце од стране надлежних институција расписаћемо конкурс са детаљним условима и могућностима конкурисања, као и потребном документацијом која је неопходна за остварење средства. Конкурс ће бити објављен на огласној табли општине и огласним таблама месних канцеларија на терену, веб страници општине, преко локалних медија (радио и тв), а биће и одштампани флајери са детаљним описом мера које за које може да се конкурише са потребним условима који ће се дистрибуирати свим пољопривредницима који су заинтересовани за одстваривање подстицаја. Уз ове мере одржаће се и неколико трибина у Блацу и селима општине Блаце где ће се представити програм руралног развоја за 2021. годину.

Мониторинг и евалуација: Реализација Програма не би била могућа без успостављања структуре и организације која ће координирати активности на реализацији Програма. Успешност реализације Програма зависи од свих заинтересованих страна и њиховог учешћа у њеној примени. У том смислу неопходно је успоставити ефикасност институционалних оквира на свим нивоима. Активности „Одељења за пољопривреду“ односе се на стручне, административне и оперативне послове везане за координисање рада свих кључних фактора у процесу реализације мера и активности из Програма као и праћење имплементације Програма, редовно информисање јавности и промовисање активности у процесу остваривања одрживог руралног развоја. Успостављена Комисија за пољопривреду општине Блаце Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 08.10.2020 09:57:17 - страна 9/22 вршиће контролу поднетих захтева на терену пре исплате новчаних средстава на рачун пољопривредног газдинства, као и да прати и контролише спровођења Програма у циљу осигурања успешне имплементације у целини.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.1.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева, значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у оквиру кредитне подршке пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Преглед по секторима који ће се финасирати: - Суфинасирање камата за пољопривредне кредите .

2.1.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. - Специфични циљеви по секторима: обезбеђење потребних средстава преко кредита за унапређење пољопривредне производње на подручју општине Блаце .

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за пољопривреду и законом о подстицају у пољопривреди .

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су : физичка лица носиоци регистрованог пољопривредног газдинства, са активним статусом.

2.1.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2021. години кроз израду бизнис плана.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Уписан у регистар пољопривредних газдинстава; - Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе.

2.1.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су активна пољопривредна газдинства физичких лица са подручја општине Блаце.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинасирање камата за пољопривредне кредите

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Суфинасирање камате у износу 100%, са максималним износом од 20.000,00 динара по захтеву за несубвенционисане наменске кредите у складу са планом отплате кредита (плаћеном каматом у току 2021 године).

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број склопљених кредита Висина финансијских средстава уложених у пољопривредну производњу

2.1.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објавити конкурс-позив за подношење захтева, рокове за подношење захтева, као и индикативни буџет мере. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава у складу са овом мером. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости и одрживости производње. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Служба за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине- служба за пољопривреду Општине Блаце. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Блаце али ће се приликом одобрења исплате кориснику водити рачуна да иста инвестиција није финансирана од стране других државних институција (двојно финансирање). Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Пре исплате од стране Комисије Бучтског фонда за развој пољопривреде општине Блаце, провериће испуњеност услова поднетих захтева. Провере ће бити документоване на формуларима који ће се достављати служби за исплату Општинске управе Блаце. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса биће прегледани и извршена административна провера. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања комплетних и потпуних захтева.

2.2. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.2.1. Образложење: Ова мером се унапређује примарна пољопривредна производња. На подручју Општине Блаце примарна производња се обавља уз ризик од утицаја елементарних непогода пре свега раних пролећних мразева и града. Последњих десет и више година долази до промене климатских фактора пре свега микро климе и самим тим велика је вероватноћа појаве елементарних непогода што доводи до нестабилне и неконтинуиране примарне производње. Ове чињенице говоре да је неопходно како кроз примену агротехничких метода у циљу заштите усева и засада од мраза, као и рад противградне заштите чиме се смањује ризик од штета на усевима и засадима. Поред ових метода неопходно је осигуравати усева засаде, плодове и животиње како би се умањио ризик од штете и смањила могућност од лоше економичности и рентабилности у примарној производњи.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви: побољшање конкурентности породичних газдинстава; побољшање квалитета производа уз испуњавање стандарда квалитета производа, умањење ризика од економског губитка на газдинству и самим тим стицање могућности за континуирано улагање у примарну производњу. Специфични циљеви: Стабилнија производња.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са националним програмом за рурални развој.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.2.5. Економска одрживост: Економску одрживост подносилац захтева огледа се у повећању обима производње, квалитета примарног производа као и смањења ризика од економског губитка на газдинству.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери су: - пољопривредна газдинства уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - пребивалиште и производња на територији Општине Блаце; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у јавним фондовима; - испуњење доспелих обавеза по раније одобреним захтевима

финансираним из средстава буџета Општине Блаце.

2.2.7. Специфични критеријуми: Примена само општих критеријума.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња успостављање је 10 % од вредности полисе осигурања . Износи подстицаја дати су у процентима у односу на износ инвестиције без ПДВ-а. Максимални износи подстицаја по кориснику је 20.000,00 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева Укупан број подржаних - реализованих захтева

2.2.12. Административна процедура: Управљање ризицима; инвестиција 104.3. Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња реализоваће се путем конкурса који расписује Председник Општине Блаце на основу утврђених критеријума. Конкурс ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утрошка средстава, по основу ове мере. Конкурсом ће се дефинисати прихватљиви трошкови, потребна документација и сви специфични услови који нису дати у Програму. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће Одељење за привреду, локални и економски развој и заштиту животне средине-служба за пољопривреду Општине Блаце канцеларија бр: 38. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције за осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског Фонда за пољопривреду и рурални развој Општине Блаце. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних - прихватљивих захтева до утрошка расположивих средстава.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Топличка област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	306	рзс*
Број насеља	40	рзс*
Број катастарских општина	35	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	15	
Демографски показатељи		
Број становника	11754	рзс**
Број домаћинства	4225	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	39	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-14,54	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-21,61	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	12,20	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	26	рзс**
Просечна старост	46,4	рзс*
Индекс старења	175,67	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	12	рзс*
Основно образовање (%)	18,5	рзс*
Средње образовање (%)	39	рзс*
Више и високо образовање (%)	4,4+4,7=9,1	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	65	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брежуљкасто брчки	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Смоница	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	628	Интерни
Средња годишња температура (oC)	10,1	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Блаташница	Интерни
Површина под шумом (ha)	11398,55	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	37,2	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	6,35	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	13782	рзс*

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3255	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2242	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	2227	
- правна лица и предузетници (%)	15	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	10339	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	33,8	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	10339	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	3859	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,18	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	6224	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	0	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	0	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	74	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	0	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	128	Интерни
- физичка лица (%)	50	Интерни
- правна лица (%)	50	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	3850	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	11456	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	10061+1014	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	131	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	Мин. ђубр. 7278 ха, 2926; стајњак 2038ха, 1605; средства за зашт. 6328 ха, 2905	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	7228	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	99,46; 0,54	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3550	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	10	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	0	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	0	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	199	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	3 поште, 5717 претпл.	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		

Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5196	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3870	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	526	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	3	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	25	рзс*
Број становника на једног лекара	569	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1413	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	82	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	230	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	26, просечно 4,8	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПСС Прокупље	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	500	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС